

EDU-UWEM ANDITIENE-CHRIST KE UFỌK YE KE UFỌK ABASI

Ƒwede Mbon Ephesus 6:1-4

ỌYỌHỌ UKPEP-ƑKPO 356

Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “Mbufo nditọwọń, ekop ndien uyo mi: ndien ọfọfọn ye mmọ eke ekpemedede usuń mi” (Mme Ƒke 8:32).

I. Utom Nditọwọń Ye Eke Ete Ye Eka

1. Edi se inende nditọwọń ndikop uyo ete ye eka mmọ ke Ọbọń, Nwede Mbon Ephesus 6:1; Mme Ƒke 23:22; Ƒwede Mbon Colossae 3:20).
2. Edieke mmọ ekponode ete ye eka mmọ, eńwọńọ odu nte ke mmọ eyedu uwem ebighi enyuń edat esit, Ƒwede Mbon Ephesus 6:2, 3; Exodus 20:12; Deuteronomy 5:16; Jeremiah 35:18, 19; Matthew 15:4
3. Ete ye eka ekpenyene nditim mkpeme nditọ mmọ nnyuń nnam mmọ ekọri ke ifiọk Abasi, Ƒwede Mbon Ephesus 6:4; Deuteronomy 4:9; 11:19; Psalm 78:4-8; Mme Ƒke 19:18; 22:6; 29:17.

SE EKPEPDE EBAƑA

Ufọk

Ƒwede Abasi anam ańwaańa ke se idide utom emi anade ọnọ ete ye eka ndinam ye nditọ mmọ, kpa ntre ńko ke nditọwọń enyene ndinam nnọ ete ye eka. Ufọk edi edisana itie ukpep-ńkpọ. Abasi okonim enye ete edi kiet. Abasi ama okut toto ke eritọńọ ete ifonke eren-owo nditie ikpọń, oro ekesin Enye ọnọ enye ńwan. Enam nnyin ifiọk ite ke nditọ edi udeme eke Abasi.

Akamba utom odu ọnọ mme ete ye eka ndinam. “Nte ufọk edide kpa ntre ke obio edi.” Nte ufọk etiede, kpasuk ntre ke obio enyene nditie. Ufọk edi isin ọnọ obio. Ƒke eset efen ọdọhọ ete: “Ubọk eke owo adade akara ufọk esie ke ada akara obio.” Edieke ufọk nnyin owurede mme onyuń asuanade, kpa ntre ke nnyin idinyene ńwure obio. Edieke nnyin inyenede ufọk eke ọyọhọde ye uteńe Abasi, nnyin iyenylene obio eke mme asua midikemeke ndińwana ńkan.

Ke ini Abasi akanamde eńwọńọ ye Nditọ Israel ebe ke ubọk Moses, mmọ ekenyene ndida ke iso Esie, oro edi, mme etubom mme esien mmọ, mbiowo ye mme ada-idaha mmọ ye kpukpru mbon Israel, ye iban ye nditọwọń, ye esen owo (Deuteronomy 29:9-12). Kpukpru mbon ufọk ekenyene ndidu do ke nditiene mkpono Abasi. Ke ini Joshua ama ekebe oduk isọń Canaan, enye ama ọbọp ebiet ukpono Abasi ke Obot Ebal onyuń awa uwa usio-isop ye uwa emem. Enye ewet kpa Mbet Moses ke iso kpukpru Nditọ Israel. Ndien enye ama okot kpukpru ikọ ke ńwede Mbet oro ọnọ ofuri esop Nditọ Israel, ye mme iban, nditọwọń ye mme esen owo ke otu mmọ (Joshua 8:30-35). Abasi okonim ukpono Abasi ọnọ kpukpru owo ke ufọk.

Ke ini Christ, mme ete ye eka ekesiyom ndida nditọ mmọ nsọk Jesus man Enye ọdiọń mmọ. Mme mbet ema esua enọ mmọ enyuń eyom ndibin mmọ mfep, edi Jesus ọdọhọ mmọ ete: “Eyak ńkpri nditọ etiene Mi; ekukpan mmọ: koro Obio Ubọń Abasi edide eke oruk emi” (Se Mark 10:13-16). Nnyin imokut nte ukpep-ńkpọ Jesus asańade ekekem ye Mbet ke ndida nditọwọń ńka ke ufọk Abasi man etiene ekpono Abasi. Eye didie ndikut nte nditọwọń etiede suń-suń ke ini ukpono ke ufọk Abasi! Akpana enam mmọ enyene ifiọk eto ke uwut-ńkpọ mme ete ye eka mmọ, ọkọrọ ye item eke enọde, ete, ke mmọ ke akpanikọ edu ke iso Abasi.

Edikpono Abasi Ke Ufọk

Ƒkpọ efen emi Abasi onimde onyuń ọdiọńde edi edikpono Abasi ke ufọk. Ke ufọk nti mme okpono Abasi eyo oko, mme ete ye eka ekesibok nditọ mmọ ini kiet, ndusuk utim ikaba ke usen ndikot Ikọ Abasi nnyuń mbọń akam. Nso utọ edidiọń ekesitiene utọ ufọk emi etiede ntem! Nnyin ikemeke ndinim ke akpanikọ ite ke ediwak mmọ emi minimke Abasi ke akpanikọ ekeme ndito ke ufọk emi ima Abasi odude, emi ete ye eka enamde akpanikọ ke ndikpep nditọ mmọ Ikọ Abasi.

Ke idak Ibet, kpukpru owo ke ufọk ekenyene ndikop nnyuń nnam Ikọ Abasi : “O Israel, kop: Jehovah Abasi nnyin edi Jehovah kiet: ma ndien Abasi fo ke ofuri esit fo, ye ke ofuri ukpọń fo, ye ke ofuri odudu fo. Ndien yak mme ikọ emi ami ntemede fi mfin emi, edu fi ke esit: nyuń ọdiọń siak mmọ

nọ nditọ fo, nyuñ kama mmọ ke inua fo ke ini afo etiede ke ufọk fo, ye ini afo asańade ke usuñ ye ke ini afo anade ke isoñ, ye ke ini afo adahade ke enyoñ” (Deuteronomy 6:4-7).

Edi utom mme ete ye mme eka ndikpep nditọ mmọ Ikọ Abasi kpukpru ini ke ufọk. Ediwak ayak utom oro enọ mme andikpep-ńkpọ ye mme ọkwọrọ-ikọ ke Usen Ọbọñ. Ndien Jehovah ọdọhọ abańa Abraham ete: “Koro mmemek enye, kpañ enye ekpeteme nditọ esie ye ufọk esie eke editienede enye, ete ekpeme usuñ Jehovah, ndinam se ifọnde inyuñ inende” (Genesis 18:19). Nnyin imokut mi idorenyin emi Abasi ekenyenede ke idem Abraham. Nte Enye enyene oruk idorenyin oro ke nnyin mfin emi?

Kiet ke otu mme idiọk-ńkpọ eyo emi edi, nditọwọñ ndikara mme ete ye mme eka mmọ, edi idighe mme ete ye mme eka ekara nditọ. Udim mme anam-idiọk emi nnyin inyenede ewak adańa didie oto ke utọ mme ido emi? Nnyin imọfiọk ubiere-ikpe emi okosimde Eli oku, ke ini nditọ esie ekesabarede idem mmọ, ndien enye **ikakpanke** mmọ nte ekemde. Edieke Abasi akayakde nditọwọñ esin owo ke ubọk ete ekpeme, enye ekpenyene ndida ini ye ntiń-enyin nnam. Mmọ enyene ukpọñ eke midikpaha, ke ntre, ikpenyeneke ndiyak mmọ ekọri ke afai esańa ke efak ye unana item emi otode Ikọ Abasi.

Mme Utom Emi Mme Ete Ye Mme Eka Enyenede Enọ Nditọ

“Mme ete, ekufiomo nditọ mbufo.” Nditunọ ye ndisua nnọ nditọ, edi se ńwede Abasi ekpepde ańwa-ańwa. Nda-mmama idiọk-ńkpọ emi nditọwọñ edade emana, eyeda mmọ esin ke ediwak idiọk-ńkpọ ye idiọk edu-uwem, ibọhọke mme ete ye mme eka etim ekpeme enyuñ esua enọ mmọ. Ada eti ibuot ye ima Abasi nditim mkpeme nditọwọñ. Ndusuk mme ete ye eka ekama nditọ mmọ ke ọkpọsọñ ikọ ye edimia ke kpukpru idaha, emi ekabare ọdiọk akan ndikpetetre nditunọ mmọ. Edieke mme ete ye eka ekpekemede ndinam nditọ enyene mbuotidem ke mmọ, ndien esitiń ńkpọ ke ima enọ mmọ ndiwut mmọ ukpuhọre emi odude ke ufot eti ye idiọk, emi ekeme ndińwam nditọ oro ndifiọk nta emi etunode mmọ. Ndusuk mme ete ye eka ebọñ akam ye nditọ mmọ mbemiso enọ mmọ ufen, emi edi se ifọnde, akpan-akpan ke eyen emi edikpode eyetim ańwańa enye. Ke ufọk kiet, ama odu ekpri akparawa eren-owo kiet emi ekedide eyen isua duopeba, enye ama asua ńwan kiet emi okodude do, enye esima nditiń ndiọi ikọ mbańa mma oro. Eka ama esida enye oduk ke ubet onyuñ etiń ye enye ete ke imọ iyomke enye etiń ntre. Mmọ enyuñ ebọñ akam. Usen kiet, eka ama okot enye oduk ke ubet-nna ndien eyen oro ofiori, “Mma, ńtọńhọke nta ntiń utọ ikọ oro ndomo kiet tọńhọ nte afo ọkọbọñ akam ye ami.”

Mme Ufọk-ńwede Emi Ukara Asiakde

Eti nte mme ufọk-ńwede nnyin ekere ete ke nditọ nnyin enyene mmọ, ke ntre ke mmọ ekeme nditeme nditọ oro ke usuñ nte mmọ emade. Odu mme ukpep-ńkpọ emi mmọ enimde emi mme ete ye eka emi edide nditọ Abasi minyimeke ke baba usuñ kiet. Kiet ke otu mme ndiọi ńkpọ oro mfin edi unek, emi ekpere ndidi se ekpepde ke kpukpru ufọk-ńwede. Edisine-ńkpọ ke ini mbre ufọk-ńwede edi se midotke ye edu edisine-ńkpọ nditọ nnyin. Ndusuk ńwede emi mmọ ebode ke ebiet unim ńwede ufọk-ńwede idighe se ifọnde ye uwem ńkpri nditọwọñ emi. Ndusuk mme ete ye eka esese utọ ńwede emi nditọ mmọ ebode eto ebiet unim ńwede ke ufọk-ńwede; ndien edieke mme ńwede oro midotke se mmọ ekotde, mmọ emen efiak ekenim. Kpukpru ete ye eka ekpenyene ndinam emi. Esit nditọwọñ nnyin ekọri eto mme utọ ukpep-ńkpọ emi mmọ ebode.

Mbuotidem Eke Misańake Ye Mbufiọk

Eyen-ọwọñ enyene mmem-mmem spirit. Edieke akanam ete ye eka ibiańake eyen mmọ, eyen oro eyetim enyene ọyọhọ idorenyin ke idem mmọ. Ekeme ndikpep nditọwọñ mbańa Jesus ke adańa ini nte mmọ ekemede ndikot Enyiń oro. Mbuotidem mmọ, eke misańake ye mbufiọk, ekeme ndida but ntiene ete ye eka. Ediwak ini ete ye eka emi edọńode esibọ erikọk oto ke akam eyen. Eyenọwọñ ọsọsọ ndikop mfina ke spirit, mme ete ye eka ekpenyene nditim mkpeme nte mmọ etińde ikọ enyuñ enamde ńkpọ ke iso mmọ. Nso akwa utom odoro mme ete ye eka ke ndikpep eyenọwọñ ke usuñ nte enye akade!

Editut Utọń Ye Mme Ete Ye Eka

Paul, ke ini ewetde ọnọ Timothy, etiń ete ke akpatre usen, nditọ eyesọñ ibuot ye mme ete ye eka. Ke ufọk ifań mfin emi ke afo kut nditọ emi ekopde item? Ke ńkpọ nte isua ifań emi ebede, andidiọk ada ńkari esie odomo ndibiat nditọ nnyin ke usuñ emi owo mkekereke. Enye ebe oduk ke esit mme andikpep onyuñ anam mmọ ekere ete ke ekpenyene ndiyak nditọwọñ ekere, enam se mmọ emade, ete ke ikpanaha owo ọbiọńọ mmọ, edi ekpenyene ndiyak mmọ ekọri ke usuñ idem mmọ. Ererimbot ke edọdọk utip ńkpọ emi mmọ eketode. Mme abiat-ibet ikawakke ntem. ńwak ńkan ibat mme anam-idiọk mfin emi edi nditọwọñ.

Nnyin ikemeke ndisin Ikọ Abasi ndien ikere ite ke iyenyene nti nditọ. Nwede Abasi ọdọhọ ete, “Ndisime ido eyire ke esit eyenọwọn: eto item eyebin enye efep ọkpọn enye anyan usuñ” (Mme Nke 22:15). Item ke ukpep-nkpọ nnyin edi: “Nditọ, ekop uyo mme ete ye mme eka mbufo ke Ọbọn; koro emi enende.” Nso oruk inemesit odu ke akade ke ufọk emi ekpepde nditọ ndikop item!

“Kpono usọ ye uka; (emi edi akpa ibet eke asañade ye uñwọnọ).” Eñwọnọ oro edi, “Man ọkpọfọn ye afo, afo okponyũ odu uwem ebighi ke isọn.” Nnyin ifiokke mme ete ye eka ifañ akanam esuhọre etetie ye nditọ mmọ enyũ etiñ, eneme ye mmọ ke abañ utibe ibet ye eñwọnọ Abasi emi. Edi mmem-mmem nkpọ nditọwọn ndikop uyo Abasi, edieke mme ete ye eka mmọ ekpepde mmọ ndikop uyo nnọ mmọ ke ufọk. Mme nworọ-nda uwut-nkpọ edu ke Nwede Abasi ke abañ nditọ emi ekenyenede nti uwem: Isaac, Joseph, Samuel, Timothy ye mbon eken.

Nditọwọn Nte Uwut-Nkpọ

Enọ nditọ item ete yak eti Andibot mmọ ke ini mmọ edide mkparawa. “Eyediọnọ idem eyenọwọn ke ido esie, mme se enye anamde asana mme onyũ enen” (Mme Nke 20:11).

Nditọwọn enyene udeme mmọ ke Eti-mbuk, nnyin imenyene ndusuk mmọ emi edide eti uwut-nkpọ ke se Ọbọn adade mmọ anam ke ndida idara ye inemesit nsọk mbon efen. Nnyin imeti ibañ ekpri eyen-añwan emi ekedade nte mbuot-ekọn eka Syria, nte akanamde akwa owo-ekọn ke Syria ọfiok abañ erikọk emi odude ke isọn Israel. Owo emi ama aka ọkọbọ erikọk, ikedighe ke ikpohidem ikpọn, edi nko ama ọbọ erinyañ ọnọ ukpọn esie.

Ama onyũ odu ekpri eyen-eren, Samuel, emi eka esie akayakde ọnọ ndinam utom ke ufọk Abasi ke ofuri eyo uwem esie. Enye okodu ye Oku ke Itie-ukpono, onyũ ọkọri akabare edi anditiñ ntiñ-nnim ikọ eke Abasi, akwa owo emi ekeyirede ke edibọn akam emi okonyũ ọkọde mme ukpọn onọ Abasi.

Enyene akparawa efen emi akayakde udia uwemeyo esie ọnọ Jesus man oto do Enye ada ọbọk otu owo. Mme nkpọ emi ekpedi nkpọ eke ọnọde nditọ nsọnidem ke ndikop uyo mme ete ye eka mmọ ye ndinyũ nkpọ uyo Abasi.

Kere nte nditọwọn ke akwa otu-owo oro eketienede ebri ndak-eyop ke ọkpọ-usuñ ke ini Jesus awatde ubọn-ubọn oduk ke Jerusalem. Kop uyo nkpri nditọ nte efioride ete: “Hosanna enyene Eyen David: Ito ro enyene Enye emi edide ke Enyin Jehovah” (Matthew 21:9).

Idorenyin nnyin mfin edi ke Jesus ke ọtọnọ ntak edi. Edinem didie ye nditọwọn emi otode ke edisana uwem ke ini mmọ ekopde nte obukpọn osiorode uyo, ndien mmọ efiori: “Hosanna enyene Eyen David: Ito ro enyene Enye emi edide!”

MME MBUME

1. Siak mme itie ke Nwede Abasi ndiwut ete ke nditọwọn ekpenyene ndikop uyo mme ete ye eka.
2. Nso idi ndusuk ufen emi esitienede nditọwọn emi esọnde ibuo ye mme ete ye eka?
3. Fiak tiñ akpa ibet eke asañade ye eñwọnọ.
4. Tiñ ke ikọ idem fo item emi Moses ọkọnọde mme ete ye eka ke abañ ebiet ye ini eke anade mmọ ekpep Ikọ Abasi.
5. Tiñ ikọ emi Jesus eketiñde emi abañade nditọ nditiene Enye.
6. Siak mme enyiñ owo ke Nwede Abasi emi eketimde ekama ufọk mmọ.